

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Łodzi

LLO.411.001.13.2022

Pan
lek. wet. Henryk Wojciechowski
Powiatowy Inspektorat Weterynarii w Bełchatowie
ul. Józefa Piłsudskiego 70
97-400 Bełchatów

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I/22/001 – Działalność i funkcjonowanie powiatowych inspektoratów weterynarii w województwie łódzkim

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Powiatowy Inspektorat Weterynarii w Bełchatowie, ul. Józefa Piłsudskiego 70, 97-400 Bełchatów (dalej: „PIW” lub „Inspektorat”)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Henryk Wojciechowski, Powiatowy Lekarz Weterynarii w Bełchatów, od 1 kwietnia 2009 r. (dalej: „Powiatowy Lekarz” lub „PLW”)
Zakres przedmiotowy kontroli	Prawidłowość realizacji zadań i zapewnienie konsumentom odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa
Okres objęty kontrolą	Lata 2020-2022 (do dnia zakończenia kontroli, tj. 14 grudnia 2022 r.), z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem, jeżeli zdarzenia mające wówczas miejsce miały wpływ na kontrolowany okres.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Łodzi
Kontrolerzy	Joanna Nurkiewicz, doradca prawny, upoważnienie do kontroli nr: LLO/178/2022 z 15 listopada 2022 r. Rafał Piotrowski, specjalista k.p., upoważnienie do kontroli nr: LLO/173/2022 z 28 października 2022 r.

(akta kontroli str.1-5)

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623 ze zm., dalej: ustawa o NIK

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W latach 2020-2022 Powiatowy Lekarz Weterynarii w Belchatowie, co do zasady prawidłowo realizował powierzone mu zadania, w zakresie bezpieczeństwa produktów pochodzenia zwierzęcego, a także ochronę zdrowia zwierząt.

Praca Inspektoratu zorganizowana została w sposób umożliwiający realizację ustawowych zadań Inspekcji, jednak ze względu na niedobory kadrowe i niskie zainteresowanie ofertami pracy w PIW – wykonywanie tych zadań powierzane było wyznaczonym urzędowym lekarzom.

Ogłoszonych zostało 26 naborów na wolne stanowiska pracy, jednak zaledwie w trzech przypadkach zakończyły się one zatrudnieniem kandydata. W przypadku 24 ogłoszeń i 25 wyników o naborze nie zostały one umieszczone w BIP Inspektoratu, wbrew obowiązkowi wynikającemu z art. 28 ust.1 oraz 31 ust. 1 ustawy o służbie cywilnej³.

Wyznaczanie do wykonywania ustawowych zadań Inspekcji lub czynności pomocniczych następowało z zachowaniem wymogów określonych w art. 16 ust. 1-4 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej⁴. Zapewniono nadzór nad wykonywaniem tych czynności oraz sporządzaniem dokumentacji z ich przeprowadzenia. Stwierdzona nieprawidłowość, polegająca na zamieszczeniu w 21 decyzjach o wyznaczeniu lekarzy weterynarii do wykonywania zadań Inspekcji, nakazu o którym mowa art. 18 ww. ustawy⁵, pomimo iż nie zaistniała przesłanka do jego wydania, nie wywołała skutków prawnych i nie wpłynęła na realizację zadań.

Identyfikowano ryzyka związane z prowadzoną działalnością w zakresie ochrony zdrowia zwierząt i bezpieczeństwa produktów oraz żywności pochodzenia zwierzęcego. Corocznie opracowywano *Plany prowadzenia urzędowych kontroli*. Realizowano również kontrole sprawdzające i doraźne, w zależności od pojawiających się potrzeb.

Inspektorat w przypadku otrzymania powiadomień w ramach systemu RASFF⁶, postępował zgodnie z obowiązującymi zasadami i procedurami oraz informował na bieżąco inne organy i instytucje o zagrożeniach mających wpływ na bezpieczeństwo żywności pochodzenia zwierzęcego. Podejmował również prawidłowe działania dotyczące nielegalnej działalności w celu eliminacji produkcji takiej żywności.

Realizowano działania mające na celu zapobieganie rozprzestrzenianiu się afrykańskiego pomoru świń. Jednak w przypadku dwóch spraw dotyczących stwierdzenia uchybień w zakresie bioasekuracji ASF doszło do nieuzasadnionego wydłużenia okresu funkcjonowania gospodarstw niespełniających wymagań bioasekuracji, spowodowanego zwłoką w wydaniu decyzji nakazującej usunięcie uchybień, przekazaniu decyzji do adresata oraz przeprowadzenia kontroli sprawdzającej. W jednym przypadku przekroczony został termin załatwienia sprawy

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1691

⁴ Dz. U. z 2021 r., poz. 306.

⁵ Organ Inspekcji, w przypadku stwierdzenia zagrożenia epizootycznego lub zagrożenia bezpieczeństwa produktów pochodzenia zwierzęcego lub w przypadku gdy jest to niezbędne ze względu na ochronę zdrowia publicznego albo dla zabezpieczenia gospodarki narodowej przed poważnymi stratami, nakazuje, w drodze decyzji administracyjnej, lekarzowi weterynarii wykonywanie czynności koniecznych do likwidacji tego zagrożenia.

⁶ Rapid Alert System for Food and Feed - Systemu Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznych Produktach Żywnościowych i Paszach.

Piotrowski

określony w treści art. 35 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego⁷.

Zapewniono prawidłową realizację kontroli podmiotów wytwarzających uboczne produkty pochodzenia zwierzęcego i gospodarujących nimi.

Współpracując z organami Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie sprawowania nadzoru nad przestrzeganiem bezpieczeństwa żywności i żywienia, nie uzgadniano jednak planów urzędowych kontroli, uwzględniających sytuację epidemiczną i epizootyczną na terenie właściwości tych organów, wbrew obowiązkowi wynikającemu z § 2 ust. 6 rozporządzenia Ministra Zdrowia, Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Ministra Obrony Narodowej z dnia 15 kwietnia 2011 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu współdziałania organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej z organami Inspekcji Weterynaryjnej.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁸ kontrolowanej działalności

OBSZAR

Prawidłowość realizacji zadań i zapewnienie konsumentom odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa.

Opis stanu faktycznego

1. Statut Powiatowego Inspektoratu Weterynarii w Belchatowie nadany został Zarządzeniem nr 2 /2011 Głównego Lekarza Weterynarii⁹ z dnia 12 stycznia 2011 r.

Zakres zadań, uprawnień i odpowiedzialności poszczególnych komórek organizacyjnych jednostki określony został w Regulaminie Organizacyjnym ustalonym przez Powiatowego Lekarza Weterynarii w Belchatowie i zatwierdzonym przez Łódzkiego Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii¹⁰:

- w dniu 20 grudnia 2017 r., na mocy którego zadania merytoryczne powierzone zostały Zespołowi ds. zdrowia i ochrony zwierząt, Zespołowi ds. bezpieczeństwa żywności oraz Zespołowi do spraw pasz i utylizacji,
- w dniu 1 września 2020 r. na mocy których zadania merytoryczne powierzone zostały Zespołowi ds. zdrowia i ochrony zwierząt oraz Zespołowi ds. bezpieczeństwa żywności, pasz i utylizacji.

(akta kontroli str. 6 - 37)

Szczegółowe obowiązki, uprawnienia i odpowiedzialności pracowników określone zostały w zakresach czynności.

(akta kontroli str. 38 - 56)

Wg stanu na dzień 31 grudnia 2020 r. i 2021 r. oraz na dzień rozpoczęcia kontroli tj. 2 listopada 2022 r. liczba pracowników merytorycznych zatrudnionych w ww. Zespołach wynosiła odpowiednio osiem, siedem i dziewięć osób w tym siedmiu, sześciu i siedmiu lekarzy weterynarii. W 2021 r. rozwiązano stosunek pracy na wniosek jednego pracownika. W roku 2022 nawiązany został stosunek pracy z dwoma osobami.

(akta kontroli str. 57)

⁷ Dz. U. z 2021 r. poz. 735, ze zm.

⁸ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁹ Dalej: GLW

¹⁰ Dalej: WLW

Wg stanu na dzień 31 grudnia 2020 r. i 2021 r. oraz na dzień rozpoczęcia kontroli liczba osób niebędących pracownikami Inspekcji wyznaczonych do wykonywania zadań, o których mowa w art. 16 ust. 1 - 4 ustawy o Inspekcji Weterynaryjnej wynosiła odpowiednio: 17, 15 i 15 osób, w tym 16, 14 i 14 lekarzy weterynarii. Wyznaczenie lekarzy weterynarii każdorazowo uzasadniano niekorzystną sytuacją finansową i kadrową Inspektoratu. Nie wystąpiły przypadki uchylecia decyzji administracyjnej w tym przedmiocie na podstawie art. 16 ust. 5 ustawy.

W 21 spośród 58 wydanych decyzji zawarty został nakaz wykonywania określonych czynności przez lekarzy weterynarii, o którym mowa art. 18 ustawy o Inspekcji Weterynaryjnej, pomimo że nie zaistniały przesłanki do wydania ww. decyzji tj. nie istniał stan zagrożenia epizootycznego lub zagrożenia bezpieczeństwa produktów pochodzenia zwierzęcego lub przypadek, w którym podjęcie określonych czynności byłoby niezbędne ze względu na ochronę zdrowia publicznego albo dla zabezpieczenia gospodarki narodowej przed poważnymi stratami (szczegółowy opis znajduje się w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*).

(akta kontroli str. 58 - 144)

Analizą objęto trzy decyzje o wyznaczeniu lekarza weterynarii do wykonywania urzędowych czynności wydane przez PWL na podstawie art. 16 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 ustawy:

- nr 572 (PIWet-R-070org./W/32/2019) z dnia 12 grudnia 2019 r. na czas określony od 1 stycznia 2020 r. do 31 grudnia 2020 r.,
- nr 310 (PIW.PLW.410.20.2020) z dnia 15 czerwca 2020 r. na czas określony od 1 stycznia 2021 do 30 czerwca 2021 r.,
- nr 650 (PIW.PLW.410.3.2.2021) z dnia 14 grudnia 2021 r. na czas określony od 1 stycznia 2022 r. do 31 grudnia 2022 r.

W oparciu o wydane decyzje zawarte zostały umowy¹¹, których zakres przedmiotowy był zgodny z zakresem określonym w decyzjach. Umowa zawarta w 2021 r. odpowiadała wymogom Instrukcji GLW nr GIWpr.0200.1.22.2020 z dnia 5 listopada 2020 r. w sprawie wyznaczania lekarzy weterynarii do wykonywania czynności urzędowych i osób do wykonywania czynności pomocniczych oraz sposobu prowadzenia listy takich osób.

(akta kontroli str. 144 -161)

W umowach jako podstawę do wypłaty wynagrodzenia wskazano rachunek przedstawiony przez lekarza wraz z dołączoną dokumentacją. Kontrola rachunków wystawionych przez lekarzy wyznaczonych na podstawie poddanych kontroli umów wykazała, że każdorazowo załączone zostały do nich dokumenty stanowiące podstawę ich wystawienia sprawdzone przez właściwego pracownika merytorycznego. Rachunki zatwierdzone zostały przez upoważnione osoby.

(akta kontroli str. 162 – 164, 168 - 170)

Miesięczne harmonogramy pracy na poszczególnych stanowiskach osób wyznaczonych wykonujących prace w zakładach mięsnych były opracowywane i zatwierdzane w PIW według wzoru określonego w załączniku nr 4 do Instrukcji GIW nr GIWbz-500-1/13 – harmonogram dyżurów.

W okresie objętym kontrolą, lekarze wyznaczeni, wykonujący prace na poszczególnych stanowiskach w zakładach mięsnych, składali:

- miesięczne wykazy wykonywanych czynności poszczególnych osób wyznaczonych do sprawowania nadzoru nad ubojem zwierząt rzeźnych w tym

¹¹ Umowy z dnia: 31 grudnia 2019 r., 30 czerwca 2020 r., 31 grudnia 2021 r.

badania przedubojowego i poubojowego, oceny mięsa i nadzoru nad przestrzeganiem przepisów o ochronie zwierząt w trakcie uboju, na podstawie których sporządzane były miesięczne zestawienia z badania w ubojni, sporządzane były według wzoru stanowiącego załącznik nr 5 do Instrukcji GLW Nr GIWbż-500-1/13 w sprawie nadzoru nad ubojem zwierząt z dnia 3 kwietnia 2013 r.,

- tygodniowe raporty z kontroli wdrożenia dobrej praktyki higienicznej GHB w rzeźni oraz w magazynie żywca, według wzorów stanowiących załączniki do Wytycznych GLW dla urzędowych lekarzy weterynarii dotyczących przeprowadzania kontroli w rzeźniach w zakresie dobrej praktyki higienicznej (GHP) i dobrostanu zwierząt Nr GIWbż-500-2/12 z dnia 25 maja 2012 r.,
- tygodniowe raporty z kontroli wdrożenia procedur operacyjnych dot. dobrostanu zwierząt, przeprowadzanych na podstawie Instrukcji GLW dotyczących postępowania przy przeprowadzaniu kontroli w rzeźniach pod względem dobrostanu zwierząt oraz raportowania o przeprowadzonych w tym zakresie kontrolach¹².

W okresie od 1 stycznia 2020 r. do 30 maja 2022 r., pracownicy Inspektoratu przeprowadzili 14 kontroli lekarzy weterynarii wyznaczonych do wykonywania zadań Inspekcji Weterynaryjnej w zakresie sprawowania nadzoru nad ubojem zwierząt rzeźnych, w tym badania przedubojowego i poubojowego, oceny mięsa i nadzoru nad przestrzeganiem przepisów o ochronie zwierząt w trakcie uboju. Wszystkie kontrole udokumentowane zostały na właściwych *Listach Kontrolnych SPIWET*. Kontrole nie wykazały niezgodności.

(akta kontroli str. 166-167)

W PIW nie zostały wprowadzone w drodze zarządzenia szczegółowe procedury w zakresie nadzoru prowadzonego nad poszczególnymi lekarzami wyznaczonymi oraz sporządzania dokumentacji z przeprowadzonych czynności nadzorczych.

Jak wynika z wyjaśnień PLW w Bełchatowie wyznaczonym lekarzom weterynarii po podpisaniu umowy przekazywany jest szczegółowy zakres czynności obejmujący częstotliwość i sposób dokumentowania czynności urzędowych. Pracownicy merytoryczni oraz pracownicy działu księgowości PIW w Bełchatowie sprawują nadzór nad częstotliwością i sposobem przeprowadzania czynności przez lekarzy wyznaczonych oraz dokumentowania tych czynności w szczególności poprzez:

- sprawdzanie wpisów urzędowych lekarzy weterynarii potwierdzających ich wizytę w danym gospodarstwie w rejestrach osób wchodzących do pomieszczeń, w których utrzymywane są świnie,
- weryfikację w trakcie kontroli bioasekuracji czy urzędowi lekarze weterynarii przeprowadzają te kontrole sumiennie i odnotowują w protokołach z kontroli stan faktyczny. Ponadto w 2020 roku na polecenie Łódzkiego Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii przeprowadzono kontrole krzyżowe bioasekuracji w gospodarstwach utrzymujących trzodę chlewną¹³, które wykazały, iż urzędowi lekarze weterynarii odnotowują w protokołach stan faktyczny jaki zastali w gospodarstwach,
- przeprowadzanie kontroli urzędowych lekarzy weterynarii podczas pobierania prób do badań w ramach monitoringu chorób zakaźnych zwierząt - monitoringu enzoptycznej białaczki bydła, gruźlicy bydła i brucelozy bydła oraz choroby Aujeszkyego świń¹⁴,

¹² Nr GIWz.420-31/13 z dnia 28 marca 2013 r., Nr GIWpr.0200.1.4. 2020 z dnia 7 maja 2020 r. Nr GIWpr.0200.1.19.2020 z dnia 8 lipca 2020 r.

¹³ Przeprowadzono 6 kontroli krzyżowych.

¹⁴ W okresie objętym kontrolą przeprowadzono 17 kontroli, 10 w roku 2020, 6 w roku 2021 i 1 w roku 2022.

- szkolenia dla urzędowych lekarzy weterynarii.

(akta kontroli str. 165, 801 - 809)

2. W latach objętych kontrolą (do dnia 23 listopada 2022 r.), Inspektorat przeprowadził ogółem 26 naborów na wolne stanowiska pracy, z czego dwa nabory w 2020 r., 10 w 2021 r. (jeden anulowany) i 14 w 2022 r. Na 20¹⁵ ogłoszeń nie wpłynęły oferty. W trzech przypadkach nabór zakończył się wyborem kandydata¹⁶.

Procedura naboru do służby cywilnej w PIW została wprowadzona przez Powiatowego Lekarza w dn. 11.04.2022 r. Ogłoszenia o naborze oraz wyniki naborów zostały umieszczone w BIP Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, nie zostały natomiast umieszczone w przypadku odpowiednio 24 i 26 naborów w BIP Inspektoratu, wbrew obowiązkowi wynikającemu z art. 31 ust. 1 ustawy o służbie cywilnej¹⁷ (szczegółowy opis znajduje się w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*).

W okresie objętym kontrolą, niepełne obsadzenie stanowisk merytorycznych wystąpiło jedynie na koniec 2021 roku tj. 1 etat na stanowisku inspektora ds. ochrony zwierząt, nadzoru, kontroli identyfikacji i rejestracji zwierząt oraz kontroli wzajemnej zgodności.

Oferowane kwoty wynagrodzenia dla nowych pracowników zależne były od posiadanych kwalifikacji kandydatów tj. inspektora weterynaryjnego i wynosiły od 4903 zł do 7560 zł (plus dodatek stażowy), a dla starszego inspektora weterynarii od 6157 zł (plus dodatek stażowy).

Wyjaśniając niskie zainteresowanie pracą w Inspektoracie, Powiatowy Lekarz wskazał, że potencjalny kandydat, który ukończył studia wyższe na kierunku Medycyna Weterynaryjna i posiada dyplom lekarza weterynarii poszukuje pracy, która jest związana z naukami klinicznymi dotyczącymi zwierząt. Niewykluczone, że osoby takie w ogóle nie biorą pod uwagę pracy w urzędzie lub decydują się na podjęcie własnej działalności jako lekarze weterynarii wolnej praktyki. Ponadto Powiatowy Lekarz wskazał, iż nie wolno zapominać o aspekcie materialnym, a mianowicie, iż praca na stanowisku lekarza weterynarii w PIW jest zwykle kilkakrotnie mniej wynagradzana niż praca w innych obszarach.

(akta kontroli str. 171 - 180, 801 - 813)

3. Wydatki na wynagrodzenia pracowników w paragrafie 4020 (wynagrodzenia członków korpusu służby cywilnej) zaplanowano w budżecie Inspektoratu w kwotach: 665,9 tys. zł na 2020 r., 686,1 tys. zł na 2021 r., 1 045,3 tys. zł na 2022 r., a ich wykonanie wynosiło odpowiednio: 647,9 tys. zł (97,3%), 686,1 tys. zł (100%), 688,6 tys. zł (do 31 października – 65,8%).

Udział wydatków na wynagrodzenia w latach 2020-2022 (do 31 października), w wydatkach ogółem wynosił odpowiednio: 33,43% (1 937,9 tys. zł), 35,40% (1 938 tys. zł), 38,76% (1 776,4 tys. zł).

W okresie objętym kontrolą, dla PIW zostały przyznane następujące środki finansowe na wynagrodzenia:

- w dniu 10 października 2019 r., zgodnie z pismem Urzędu Wojewódzkiego wprowadzone zostały zmiany w planie wydatków przewidzianych na realizację zadań Inspekcji w 2020 r., zgodnie z którymi przyznano środki na podwyższenie

¹⁵ W tym: 1 w 2020 r., 8 w 2021 r. i 11 w 2022 r.

¹⁶ na stanowiska: inspektor weterynaryjny ds. zdrowia i ochrony zwierząt (dwa etaty) oraz inspektor weterynaryjny ds. ochrony zwierząt, nadzoru, kontroli identyfikacji i rejestracji zwierząt oraz kontroli wymogów wzajemnej zgodności

¹⁷ tj. Dz. U. z 2022 r. poz. 1691

wynagrodzeń zgodnie z decyzją Ministra Finansów. W ramach zwiększenia wydatków budżetowych przyznano kwotę 80 939 zł;

- na mocy decyzji Łódzkiego Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii z dnia 27 października 2021 r. uwzględniono zmiany w planie wydatków przewidzianych na realizację zadań w 2021 r. obejmujące m.in. dodatkowe środki na realizację zadań nadzorowanych przez PIW w Belchatowie w łącznej kwocie 118 307 zł w tym: na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt, głównie afrykańskiego pomoru świń oraz wysoko zjadliwej grypy ptaków (kwota 69 000zł) oraz utworzono dodatkowy fundusz motywacyjny w wysokości 6 % na rok 2021 (kwota 49 307 zł);
- w dniu 13 października 2021 r., zgodnie z pismem Urzędu Wojewódzkiego wprowadzone zostały zmiany w planie wydatków przewidzianych na realizację zadań Inspekcji w 2022 r., zgodnie z którymi przyznano środki na: wzrost funduszu wynagrodzeń o ok. 4,4% (kwota 36374 zł), utworzenie dwóch etatów merytorycznych (kwota 215 335 zł) oraz zwiększenie wydatków na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt (kwota 364 624 zł). W ramach zwiększenia wydatków budżetowych przyznano kwotę ogółem 616 333 zł. Środki te zostały przyznane w ustawie budżetowej na 2022 r.;
- w dniu 21 lutego 2022 r., zgodnie z pismem Urzędu Wojewódzkiego wprowadzone zostały zmiany w planie wydatków przewidzianych na realizację zadań Inspekcji w 2022 r., zgodnie z którymi przyznano środki na zwiększenie zatrudnienia poprzez utworzenie dwóch etatów merytorycznych (kwota 57 600 zł) oraz podwyższenie wynagrodzeń pracowników PIW od dnia 1 lipca 2022 r. (kwota 118 800 zł).

(akta kontroli str. 181 - 191)

W okresie objętym kontrolą, średnie wynagrodzenie na poszczególnych stanowiskach merytorycznych, wynosiło:

W 2020 r. dla:

- Starszego inspektora weterynaryjnego 0¹⁸zł,
- Inspektora weterynaryjnego 4180,77 zł (5013,73 zł – z uwzględnieniem dodatku stażowego, nagród premii, dodatkowego wynagrodzenia rocznego),
- Zastępcy Powiatowego Lekarza Weterynarii 4620,22 zł (8090,22 zł),
- Powiatowego Lekarza Weterynarii 6876,74 zł (11387,92 zł).

W 2021 r. kwoty te wyniosły odpowiednio:

- 0 zł
- 4449,49 zł i 6599,39 zł,
- 4612,55 zł i 9152,14 zł,
- 6906,63 zł i 12 316,55 zł,

W 2022 r. (do 31 października) Inspektorat wydatkował odpowiednio:

- 6299,08 zł i 8486,25 zł,
- 4924,25 zł i 6923,02 zł,
- 6058,50 zł i 10 230,33 zł,
- 8335,11 zł i 13673,91 zł.

(akta kontroli str. 185 - 186)

¹⁸ Brak obsady stanowiska w latach 2020-2021 – ze względu na brak środków, co uniemożliwiało utworzenie stanowisk starszych inspektorów, ponieważ wiązałyby się to z koniecznością podwyższenia wynagrodzenia.

Piotrowski

4. W latach 2020-2022 obowiązywały dwa Regulaminy kontroli zarządczej¹⁹. Przyjęte standardy zarządzania ryzykiem obejmowały m.in: system kontroli zarządczej oraz formę jego realizacji, określenie celów i zadań oraz system zarządzania ryzykiem. W Inspektoracie corocznie przeprowadzano ocenę celów i zarządzania ryzykiem związanych z prowadzoną działalnością, poprzez przeprowadzanie samooceny kontroli zarządczej, o czym mowa w pkt II.B.7 standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych²⁰. Przeprowadzano również analizę ryzyka²¹ w której określano m.in. ryzyka oraz ich wpływ na działalność, prawdopodobieństwo wystąpienia, istotność oraz planowane metody przeciwdziałaniu ryzyku.

Zarówno w 2021 r. jak i w 2022 r., PLW złożył²² w odniesieniu odpowiednio do 2020 r. i 2021 r., oświadczenie o stanie kontroli zarządczej wskazując w nim, że w Inspektoracie w wystarczającym stopniu funkcjonowała adekwatna, skuteczna i efektywna kontrola zarządcza. Oświadczenie zostało złożone m.in. na podstawie monitoringu realizacji celów i zadań, kwestionariusza samooceny kontroli zarządczej przeprowadzonej z uwzględnieniem standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych oraz kontroli wewnętrznych i zewnętrznych.

(akta kontroli str. 192 - 238)

5.a W 2020 r. wykonano 7274 z planowanych 8142 badań próbek w zakresie nadzoru i programów zwalczania chorób zakaźnych (89%). W ramach nadzoru nad produktami pochodzenia zwierzęcego i paszami wykonano 736 z planowanych 822 badań próbek (89%).

W 2021 r. wykonano 8655 z planowanych 9216 tj. 93% badań próbek w zakresie nadzoru i programów zwalczania chorób zakaźnych. Przeprowadzono 744 z planowanych 886 badań próbek w ramach nadzoru nad produktami pochodzenia zwierzęcego i paszami, tj. 83%.

W 2022 r. (do 30 listopada) wykonano 5869 z 7236 zaplanowanych na ten rok badań próbek w zakresie nadzoru i programów zwalczania chorób zakaźnych, tj. 81%. Przeprowadzono 700 tj. 89% planowanych 782 badań próbek w ramach nadzoru nad produktami pochodzenia zwierzęcego i paszami.

(akta kontroli str. 239 – 372, 701 - 777)

Na 2020 r. Inspektorat zaplanował przeprowadzenie 917 kontroli, a zrealizował 885 z czego 689 planowych (75,1%), 70 doraźnych i 126 sprawdzających. W 2021 r. z planowanych 685 kontroli, zrealizowano 732 z czego odpowiednio: 678 (98,9 %), 49 i pięć. Na 2022 r. zaplanowano 973 kontrole, z czego w III kwartałach wykonano 643, z czego odpowiednio: 572 (58,7%), 61 i 10.

W zakresie kontroli bezpieczeństwa żywności pochodzenia zwierzęcego zaplanowano:

- w 2020 r. 134 kontroli, a zrealizowano 147, z czego 123 (91,7%) planowych, 20 doraźnych i cztery sprawdzające;
- w 2021 r. 90 kontroli, a zrealizowano 122, z czego odpowiednio: 89 (98,8%) 28 i pięć;
- w 2022 r. 155 kontroli, z czego w III kwartałach zrealizowano 132, w tym, odpowiednio: 115 (74,1%), 11 i sześć.

¹⁹ W okresie objętym kontrolą obowiązywał Regulamin kontroli zarządczej nadany zarządzeniem nr 5/2010 z dnia 21.09.2010 r. oraz System kontroli zarządczej nadany zarządzeniem nr 7/2022 z dnia 11.04.2022 r. 5.08.2020 r. Powiatowego Lekarza Weterynarii w Belchatowie.

²⁰ Komunikat Nr 23 Ministra Finansów z dnia 16.12.2009 r.

²¹ Odpowiednio dla roku 2020, 2021 i 2022.

²² Odpowiednio w dniu 15.03.2021 r. i 18.02.2022 r.

Jak wynika z wyjaśnień PLW, niski odsetek realizacji planu kontroli w badanym okresie w zakresie kontroli bezpieczeństwa żywności pochodzenia zwierzęcego był spowodowany przede wszystkim nieprowadzeniem w tym roku działalności przez podmioty zajmujące się transportem produktów pochodzenia zwierzęcego oraz pośrednictwem w obrocie produktów pochodzenia zwierzęcego jak również tym, iż w 2020 r. wstrzymana została działalność ubojni drobiu i wykreślony został z rejestru punkt skupu mleka. Natomiast w 2021 wynikało to głównie z powodu zawieszenia działalności zakładu zajmującego się ubojem trzody chlewnej, rozbiorem i przetwórstwem mięsa czerwonego.

W zakresie nadzoru nad paszami, uppz²³ oraz wpl²⁴ zaplanowano:

- w 2020 r. 110 kontroli, z czego zrealizowano 104, w tym 95 (94,9%) kontroli planowych i dziewięć doraźnych;
- w 2021 r. 120 kontroli, z czego zrealizowano 112, w tym 109 (93,3%) kontroli planowych i trzy doraźne;
- w 2022 r. 120 kontroli, z czego w III kwartałach zrealizowano 88, w tym 57 (73,3%) kontroli planowych i 31 doraźnych.

W zakresie nadzoru nad ochroną zdrowia zwierząt (dobrostan):

- w 2020 r. 113 kontroli, z czego zrealizowano 146, w tym 113 (100%) kontroli planowych i 33 doraźne;
- w 2021 r. 80 kontroli, z czego zrealizowano 87, w tym 80 (100%) kontroli planowych i siedem doraźnych;
- w 2022 r. 78 kontroli, z czego w III kwartałach zrealizowano 81, w tym 68 (87,1%) kontroli planowych, 12 doraźnych i jedną sprawdzającą.

(akta kontroli str. 243-245)

Podstawę doboru pestycydów do badań w PIW stanowił Krajowy program badań kontrolnych obecności substancji niedozwolonych oraz pozostałości chemicznych, biologicznych i produktów leczniczych u zwierząt i w żywności pochodzenia zwierzęcego²⁵ oraz Plan urzędowy kontroli pasz.

W okresie objętym kontrolą, w ramach realizacji krajowych programów pobrano łącznie dziewięć²⁶ próbek w gospodarstwach w zakresie badania pasz na obecności pestycydów chloroorganicznych i fosfoorganicznych oraz jaj kurzych w kierunku pestycydów chloroorganicznych. W wyniku przeprowadzonych badań, nie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnego poziomu pestycydów.

W odniesieniu do nieplanowania i przeprowadzania badań pasz i jaj w kierunku pestycydów współcześnie stosowanych PLW wyjaśnił, iż Inspekcja realizuje badania zgodnie z Planem urzędowym kontroli pasz oraz Krajowym programem badań kontrolnych. Natomiast w związku z doniesieniami medialnymi PIW nie realizował działań w kierunku zweryfikowania zawartości pestycydów w paszach i drobiu innych niż rutynowo przyjęte.

Jak wyjaśnił PLW, do PIW nie wpłynęło żadne powiadomienie z powiatowych inspektoratów weterynarii zlokalizowanych na terenie Polski, o uzyskaniu dodatkowych wyników pasz w kierunku przekroczenia dopuszczalnego poziomu pestycydów. W związku z powyższym oraz w oparciu o analizę ryzyka, PLW odstąpił od wykonania

²³ Produkty uboczne pochodzenia zwierzęcego

²⁴ Wytwarzanie pasz leczniczych

²⁵ Realizowany na podstawie Instrukcji Głównego Lekarza Weterynarii nr GIWpr 02010-8/2019 z dnia 3 kwietnia 2019 r.

²⁶ W tym odpowiednio: w 2020 r. – zaplanowano i wykonano dwa badania pasz oraz jedno badanie jaj kurzych, w 2021 - zaplanowano i wykonano dwa badania pasz oraz jedno badanie jaj kurzych oraz w 2022 r. – zaplanowano i wykonano dwa badania pasz oraz jedno badanie jaj kurzych

dotychczasowych badań nieujętych w krajowych planach kontroli w podmiotach zlokalizowanych na terenie powiatu bełchatowskiego, w tym gospodarstwach.

(akta kontroli str. 239 – 372, 701 – 777, 783 - 794)

5b. W ramach kontroli dobrostanu zwierząt PIW skontrolował następującą liczbę gospodarstw:

- w 2020 r. 146 z 2321 nadzorowanych, tj. 6,29%²⁷;
- w 2021 r. 87 z 1577 nadzorowanych, tj. 5,55%;
- w 2022 r. 81 z 1571 nadzorowanych, tj. 5,09%.

W ramach kontroli nad handlem zwierzętami skontrolowano:

- w 2020 r. 37 z 52 podmiotów nadzorowanych, tj. 71,00%;
- w 2021 r. 39 z 52 podmiotów nadzorowanych, tj. 75,00%;
- w 2022 r. 23 z 54 podmiotów nadzorowanych, tj. 42,59%.

Nadzorując bezpieczeństwo żywności pochodzenia zwierzęcego, PIW objął kontrolą następującą liczbę podmiotów:

- w 2020 r. 127 ze 416 nadzorowanych (30,52%);
- w 2021 r. 111 ze 411 (27,00%);
- w 2022 r. 98 z 369 (26,55%).

W ramach nadzoru nad paszami, uppz oraz wpl PIW skontrolował:

- w 2020 r. 95 podmiotów z 2519 nadzorowanych (3,77%);
- w 2021 r. 99 podmiotów z 2472 nadzorowanych (4,00%);
- w 2022 r. 53 podmiotów z 2485 nadzorowanych (2,13%).

(akta kontroli str. 239-245)

6a. W latach 2020-2022 (do 31 października) PIW otrzymał dwa powiadomienia przychodzące w ramach systemu RASFF²⁸ z Wojewódzkiego Inspektoratu Weterynarii oraz Głównego Inspektoratu Weterynarii, których głównym powodem otrzymania było stwierdzenie w produktach Salmonelli oraz pleśni.

Źródłem powiadomienia alarmowego były badania urzędowe PLW w Zgierzu. Źródłem powiadomienia informacyjnego były badania urzędowe GIW w Warszawie. Wobec obu powiadomień przychodzących, PIW podjął działania w celu pozyskania informacji na jego temat oraz przesłał dokumentację z przeprowadzonego dochodzenia do WIW, zgodnie z pkt 3.1 instrukcji Głównego Lekarza Weterynarii nr GIWbż-500-1/12 w sprawie zakresu i sposobu działania krajowego systemu RASFF z 19 stycznia 2012 r. W momencie wszczęcia działań przez PIW produkty te już zostały usunięte z rynku przez producenta.

(akta kontroli str. 373)

6b. W latach 2020-2022 nie wystąpiły przesłanki do wydania przez PLW decyzji nakazującej lekarzom weterynarii wykonanie czynności w trybie art. 18 ust. 1-5 ustawy o IW.

(akta kontroli str. 783 - 794)

7. W latach 2020-2022, PIW w Bełchatowie był ośmiokrotnie²⁹ kontrolowany przez Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii, w tym dwie³⁰ kontrole dotyczyły nadzoru nad

²⁷ Ilość kontroli dobrostanowych koniecznych do przeprowadzenia w danym roku wynosi 5% z liczby gospodarstw nadzorowanych, kontrole wykonane powyżej 5% są to kontrole przeprowadzane w odniesieniu do aktualnej sytuacji epizootycznej (HPAI, ASF) oraz w związku z zaleceniami z WIW/GIW

²⁸ Jedno powiadomienie alarmowe i jedno informacyjne - nie wystąpiły powiadomienia wychodzące.

²⁹ W tym: 3 w 2020 r., 2 w 2021 r. i 3 w 2022 r.

³⁰ Odpowiednio: 1 w 2020 r. i 1 w 2021 r.

pojedynczym podmiotami. W wyniku kontroli przeprowadzonych przez WLW nie stwierdzono nieprawidłowości.

(akta kontroli str. 374 - 448)

8. Do PIW w Bełchatowie wpłynęło pięć zawiadomień o podejrzeniu prowadzenia nielegalnej działalności w zakresie produkcji żywności pochodzenia zwierzęcego, przy czym kontrole przeprowadzone przez Inspektorat wykazały zasadność jednego z nich. Kontrola przeprowadzona w dniu 27 października 2021 r. (zawiadomienie PPIS w Bełchatowie z dnia 4 października 2021 r.) potwierdziła prowadzenie nielegalnej działalności polegającej na produkcji i sprzedaży produktów pochodzenia zwierzęcego tj. wyrobów mięsnych: wędlin, wędlin podrobowych. Poinformowano Naczelnika Urzędu Skarbowego oraz skierowano zawiadomienie do Komendanta Powiatowej Policji o podejrzeniu popełnienia przestępstwa określonego w art. 25 pkt 4 ustawy z dnia 16 grudnia 2002 r, o produktach pochodzenia zwierzęcego.

W latach 2020 - 2022 przeprowadzono 17 kontroli na Targowisku Miejskim w Bełchatowie, których celem było ujawnienie prowadzenia sprzedaży produktów pochodzenia zwierzęcego przez podmioty niezarejestrowane. Jedna kontrola, przeprowadzona w dniu 18 lutego 2022 r., wykazała sprzedaż produktów mięsnych oraz ryb wędzonych przez mieszkańca powiatu łódzkiego wschodniego. W dniu 23 lutego 2022 r. informacja w tej sprawie została przekazana do właściwego PLW.

W celu przeciwdziałania przypadkom prowadzenia nielegalnej działalności w zakresie produkcji żywności pochodzenia zwierzęcego, przeprowadzony został w latach 2020-2022 cykl szkoleń dla hodowców zwierząt gospodarskich z zakresu wymagań przy produkcji mięsa na użytek własny oraz prowadzenia działalności - rolniczego handlu detalicznego - produktami pochodzenia zwierzęcego wyprodukowanymi we własnym gospodarstwie.

(akta kontroli str. 449 – 527)

9. W związku z występowaniem ASF w Polsce obszar powiatu bełchatowskiego za wyjątkiem Gminy Kleszczów od dnia 5 lipca 2021 r. do dnia 28 października 2022 r. był obszarem objętym ograniczeniami I.

W zakresie bioasekuracji ASF w PIW zaplanowano:

- w 2020 r. 500 kontroli, a zrealizowano 445, w tym 323 (64,6%) kontroli planowych i 122 sprawdzające;
- w 2021 r. 335 kontroli, a zrealizowano 361 kontroli, w tym 361 (108%) kontroli planowych. Kontroli sprawdzających nie realizowano.
- w 2022 r. 560 kontroli, z czego zrealizowano 309, w tym 302 (54,0%) kontroli planowych, cztery doraźne i trzy sprawdzające.

Jak wynika z wyjaśnień PLW plan kontroli na rok 2020 opracowany został na podstawie danych z roku 2019 a jego wykonanie wynikało ze zmniejszenia ilości stad trzody chlewnej w powiecie.

W zakresie pobierania próbek na 2020 r. zaplanowano 15, a pobrano siedem próbek (próbki do badań były pobierane wyłącznie od dzików padłych i zabitych w wypadkach), na 2021 r. zaplanowano 20, a pobrano 535 próbek, na 2022 r. zaplanowano 200, a pobrano 280 próbek (stan na dzień 30 listopada 2022 r).

W związku ze stwierdzonymi niezgodnościami, w roku 2020 wydano 121 decyzji administracyjnych w 2021 r. 143 decyzje, a w 2022 roku sześć decyzji.

(akta kontroli str. 243 – 246, 543, 796 – 800)

Protoswan

Kontrola dokumentacji pięciu kontroli³¹ przeprowadzonych w gospodarstwach utrzymujących trzodę chlewną wykazała, iż wszystkie kontrole zostały udokumentowane na listach kontrolnych SPIWET – ASF. Niezgodności stwierdzono w czterech przypadkach. W wyniku dwóch kontroli³² wystawiono jeden mandat karny, wydano dwie decyzje w sprawie usunięcia stwierdzonych uchybień³³, wszczęto dwa postępowania mające na celu wydanie decyzji nakazującej ubój świń i zakazującej utrzymywania świń w gospodarstwie. W przypadku jednego z ww. postępowań została wydana decyzja merytoryczna kończąca postępowanie w sprawie³⁴. W obu przypadkach wystąpiły opóźnienia w podejmowaniu przez PLW w Belchatowie działań dotyczących stwierdzonych niezgodności w zakresie bioasekuracji ASF (szczegółowy opis znajduje się w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*).

(akta kontroli str. 528 - 542)

W ramach kampanii informacyjnej PLW m.in. organizował szkolenia dla hodowców trzody chlewnej i myśliwych, przekazywał hodowcom oraz władzom samorządowym i innym podmiotom związanym z działalnością rolniczą wytyczne oraz wzory dokumentów, publikował na stronie internetowej PIW oraz w prasie informacje dotyczące ASF.

(akta kontroli str. 544 - 572)

Do PIW nie wpłynęły zawiadomienia o podejrzeniu występowania ASF. Wystąpił jeden przypadek dostarczenia do zakładów mięsnych na terenie powiatu świń z miejscowości, w której wyznaczono ognisko ASF. Badanie próbek w kierunku wirusa ASF nie wykazało jego obecności.

(akta kontroli str.528 - 529)

10. W Planach urzędowych kontroli w ramach kontroli uppz corocznie ujmowane były kontrole podmiotów sektora utylizacyjnego oraz rzeźni zwierząt gospodarskich.

W poszczególnych latach okresu objętego kontrolą, pod nadzorem PLW znajdowało się odpowiednio 14, 15 i 17 podmiotów sektora utylizacyjnego oraz rzeźni. W każdym z tych podmiotów zaplanowano przeprowadzenie odpowiednio jednej bądź dwóch kontroli z wyjątkiem przypadków, w których działalność została zawieszona³⁵.

Na rok 2020 zaplanowano przeprowadzenie 18 kontroli w 13 podmiotach. Przeprowadzono 13 kontroli planowych w dziewięciu podmiotach. W czterech podmiotach nie przeprowadzono kontroli ponieważ przedsiębiorcy zawiesili działalność bądź nie prowadzili transportu uppz. Przeprowadzono jedną kontrolę pozaplanową.

Na rok 2021 zaplanowano przeprowadzenie 17 kontroli w 14 podmiotach. Przeprowadzono 12 kontroli planowych w 10 podmiotach. W trzech podmiotach nie przeprowadzono kontroli ponieważ przedsiębiorcy nie prowadzili transportu uppz.

³¹ Lista kontrolna SPIWET – ASF 2 – na terytorium RP poza obszarami wymienionymi w załączniku do decyzji 2014/709/UE z dnia 20 lipca 2020 r. nr 074062893-001/01/2020, Lista kontrolna SPIWET – ASF – na obszarach wymienionych w załączniku 1 do decyzji RWK 2021/605/UE z dnia 6 września 2021 r. nr 11/10 – 0898/2021, Lista kontrolna SPIWET – ASF z dnia 30 grudnia 2021 r. nr 052857604-001/03/2021, Lista kontrolna SPIWET – ASF – na obszarach wymienionych w załączniku 1 do decyzji RWK 2021/605/UE z dnia 10 września 2021 r. nr 25/09/2020, Lista kontrolna SPIWET – ASF 2 z dnia 27 października 2021 r. nr 031052911-001/1/2021

³² Lista kontrolna SPIWET – ASF – na obszarach wymienionych w załączniku 1 do decyzji RWK 2021/605/UE z dnia 10 września 2021 r. nr 25/09/2020, Lista kontrolna SPIWET – ASF 2 z dnia 27 października 2021 r. nr 031052911-001/1/2021

³³ Decyzja nr 561 z dnia 15 października 2021 r. oraz decyzja nr 586 z dnia 29 października 2021 r.

³⁴ Decyzja nr 141 z dnia 17 maja 2022 r.

³⁵ W latach 2020 – 2021 był to jeden podmiot a w roku 2022 dwa podmioty.

A handwritten signature in blue ink, possibly reading 'Piłkowski', is written over a blue circular stamp or seal.

Dwa podmioty zawiesiły działalność, z czego jeden na mocy decyzji PLW został wykreślony z rejestru³⁶. Przeprowadzono jedną kontrolę pozaplanową.

Na rok 2022 zaplanowano przeprowadzenie 18 kontroli w 15 podmiotach. Do dnia 22 listopada przeprowadzono 14 kontroli planowych. Działalność jednego podmiotu została zawieszona³⁷. Przeprowadzono dwie kontrole pozaplanowe.

Analizie poddano dokumentację dot. pięciu kontroli, trzy z nich zostały prawidłowo udokumentowane na właściwych listach kontrolnych³⁸, a dwie w protokołach kontroli³⁹ zgodnie z art. 19 d ustawy o inspekcji weterynaryjnej. Dwie kontrole wykazały niezgodności w dwóch podmiotach. Dotyczyły one stanu technicznego środków transportu oraz braku zapisów z mierzenia pH serwatki przekazywanej do skarmiania zwierząt oraz nieaktualność rejestru odbiorców serwatki. Wydano zalecenia, które zostały zrealizowane. W związku ze stwierdzonymi niezgodnościami nie były wydawane decyzje administracyjne.

(akta kontroli str. 573 - 594)

11. Łączna kwota opłat o których mowa w art. 30 ust. 1–3 ustawy o inspekcji weterynaryjnej nałożonych w latach 2020 – 2022 (do 9 listopada) wynosiła 1 164 252,26 zł z czego pobrano 1 161 617,08 zł.

W latach 2020-2022 (wg stanu na dzień 31.12.2020-2021 i 9.11.2022 r.) kwota należności z tyt. opłat za czynności wykonane przez Inspekcję Weterynaryjną wynosiła odpowiednio: 976,63 zł, 443,75 zł oraz 1 214,80 zł. Należności wymagalne w kwocie 1 415,76 zł dotyczyły należności z tytułu opłat za czynności urzędowe wykonane w roku 2015, które przekazane zostały do egzekucji administracyjnej. PIW do dnia zakończenia kontroli nie otrzymał postanowienia w sprawie umorzenia postępowania egzekucyjnego dot. ww. należności.

Szczegółową analizą objęto 11 decyzji ustalających należności z tytułu opłat za wykonane czynności urzędowe, które nie zostały wpłacone w terminie a do podmiotów skierowane zostały noty odsetkowe.

Na podstawie przedmiotowych decyzji nałożono opłaty na łączną kwotę 149,7 tys. zł zgodnie z przepisami art. 30 ustawy o Inspekcji Weterynaryjnej oraz rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 grudnia 2006 r. w sprawie sposobu ustalania i wysokości opłat za czynności wykonywane przez Inspekcję Weterynaryjną, sposobu i miejsc pobierania tych opłat oraz sposobu przekazywania informacji w tym zakresie Komisji Europejskiej⁴⁰. We wszystkich przypadkach kwoty odsetek zostały uregulowane.

(akta kontroli str. 595 - 596)

³⁶ Decyzję PLW w Bełchatowie nr 664 z 9 grudnia 2021 r. o wykreśleniu podmiotu z rejestru z powodu braku możliwości sprawowania nadzoru nad podmiotem (zakład zamknięty, brak kontaktu)

³⁷ Decyzja PWL w Bełchatowie nr 201 z 5 lipca 2022 r. o zawieszeniu działalności do czasu usunięcia nieprawidłowości związanych ze stanem sanitarnym

³⁸ SPIWET - 04 – przedsiębiorstwa transportujące produkty uboczne pochodzenia zwierzęcego i/lub produkty pochodne., (PIW.PU.5450.7.2.2022) - kontrola przeprowadzona w dniu 1/3 października 2022 r. SPIWET – 02 zakłady przeprowadzające czynności pośrednie na ubocznych produktach pochodzenia zwierzęcego po ich zebraniu lub magazynu uppz PIW.PU.5450.1.2022) - kontrola przeprowadzona w dniu 5 września 2022 r. SPIWET - 07 – (PIW.PU.5454.1.1.2021) – kontrola przeprowadzona w dniu 14 lipca 2021 r.

³⁹ Protokół kontroli nr 01/2020/10010204 przeprowadzonej w dniu 17 lutego 2020 r. oraz Protokół kontroli nr PIW.PU.5454.5.1.2021 przeprowadzonej w dniu 10 marca 2021 r. dotyczącej oceny zagospodarowania uppz w rzeźni.

⁴⁰ Dz. U. z 2013, poz. 388, obowiązujące do dn. 11.08.2022 r.

10
Piotr

W II połowie 2022 r. weszły w życie nowe przepisy w sprawie sposobu ustalania i wysokości opłat⁴¹.

Jak wyjaśnił PLW, w przepisach tych wątpliwości interpretacyjne wynikały głównie z nieprecyzyjnie przytoczonych pojęć, a także nieprecyzyjnych zapisów. Wątpliwości budziło również rozliczanie się z podmiotami za kontrole i nadzory prowadzone przez Inspekcję Weterynaryjną na podstawie czasu pracy (rozliczanie godzinowe) niezbędnego do wykonywania danej czynności, gdyż ustalona wysokość opłaty minimalnej wynoszącej 112,80 zł (1 godzina pracy plus czas niezbędny na dojazd) nie wyczerpuje wszystkich możliwości faktycznych co do szerokiego rodzaju podmiotów nadzorowanych, a to przekłada się wprost na trudności interpretacyjne „nowego cennika”.

(akta kontroli str. 746-759, 959)

12. Współpraca z organami Państwowej Inspekcji Sanitarnej⁴² przebiegała zgodnie z porozumieniem ramowym z dnia 16 listopada 2018 roku zawartym pomiędzy Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Bełchatowie i Powiatowym Lekarzem Weterynarii w Bełchatowie. Współpraca polegała m.in. na: sprawowaniu nadzoru nad zakładami, wzajemnym przekazywaniu informacji i list nadzorowanych zakładów. Realizacja tego porozumienia w latach 2020-2022 polegała m.in. na:

- dwa razy do roku Inspekcje przekazywały oraz aktualizowały Listy wspólnie nadzorowanych zakładów produkujących lub przechowujących zboża i przyprawy, prowadzących sprzedaż koncentratów spożywczych oraz wprowadzających na rynek ziarna;
- jednokrotnie⁴³ przeprowadzono wspólną kontrolę w zakładach wspólnie nadzorowanych w ramach której wymieniane były wzajemne spostrzeżenia i informacje;
- PIW informował PIS m.in. o wynikach niewłaściwej jakości wody dostarczanej do zakładu produkującego żywność pochodzenia zwierzęcego;
- każdorazowo w przypadku powzięcia informacji o powstałym zagrożeniu epizootycznym, epidemiologicznym lub zagrożeniu bezpieczeństwa produktów pochodzenia zwierzęcego przekazywano wzajemnie niezbędne informacje;
- PLW otrzymywał od PIS informacje o pokąsaniu ludzi przez zwierzęta podejrzane o chorobę zakaźną zwierząt – wściekliznę, w ramach których podejmowane były czynności administracyjne tj. wydawana była decyzja administracyjna nakazująca obserwację zwierzęcia w kierunku wścieklizny przez urzędownego lekarza weterynarii, z której sporządzał on protokół oraz wystawiał zaświadczenie o wykluczeniu choroby zakaźnej (wścieklizny), które za pośrednictwem PLW przekazywane było do PIS.

W okresie objętym kontrolą, PIW nie dokonywał uzgodnienia planów urzędowych kontroli z Państwową Inspekcją Sanitarną (szczegółowy opis znajduje się w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*).

PIW nie przeprowadzała wspólnych z PIS szkoleń lub narad i spotkań informacyjnych w temacie prawidłowości realizacji zadań.

Jak wyjaśnił PLW w latach 2020-2022 w związku z ogłoszonym stanem epidemii w kraju i poleceniami kierowanymi przez Prezesa Rady Ministrów o bezwzględny ograniczeniu do minimum bezpośrednich kontaktów międzyludzkich PLW wspólnie

⁴¹ Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 29 lipca 2022 r. w sprawie stawek opłat za czynności wykonywane przez Inspekcję Weterynaryjną (Dz.U.2022.1672) oraz Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 10 sierpnia 2022 r. w sprawie warunków i wysokości wynagrodzenia za wykonywanie czynności przez lekarzy weterynarii i inne osoby wyznaczone przez powiatowego lekarza weterynarii (Dz.U.2022.1684).

⁴² Dalej: „PIS”

⁴³ W 2021 r.

z PIS w Bełchatowie odstąpili od przeprowadzania szkoleń. Ponadto Powiatowy Lekarz wskazał, iż w wyniku przeprowadzanych wspólnie ocen podmiotów nadzorowanych przez PLW i PIS, ustalono, iż produkowana żywność w przedmiotowych zakładach jest bezpieczna dla konsumenta, wobec powyższego nie odnotowano potrzeby przeprowadzania dodatkowych wspólnych szkoleń w obszarze realizowanych zadań kontrolnych i nadzorczych.

(akta kontroli str. 597 - 649)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W 21⁴⁴ z 58 decyzji wydanych przez PLW w Bełchatowie na podstawie art. 16 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 ustawy o Inspekcji Weterynaryjnej oraz art. 104 k.p.a. w sprawie wyznaczenia lekarza weterynarii do wykonywania wymienionych w decyzji zadań Inspekcji, zawarty został nakaz, o którym mowa w art. 18 ww. ustawy⁴⁵, tj. nakaz wykonywania określonych czynności przez lekarzy weterynarii, pomimo iż w dniu wydania decyzji nie zaistniała przesłanka do jego wydania tj. PLW nie stwierdził zagrożenia wymagającego zastosowania art. 18 ww. ustawy. Dodatkowo w decyzji nie została powołana podstawa prawna wydania nakazu, a okres obowiązywania nakazu przekraczał dopuszczalny okres, na jaki nakaz mógł zostać wydany tj. okres trzech miesięcy (art. 18 ust. 5 ustawy).

Jak wynika z wyjaśnień PLW w Bełchatowie zapis nakazujący wykonanie czynności zmierzających do likwidacji zagrożenia widniał w decyzjach wydanych w latach 2012-2020. Intencją wprowadzonego w tym okresie nakazu było uczulenie urzędowych lekarzy weterynarii na obowiązek reakcji w przypadku stwierdzenia zagrożenia bezpieczeństwa produktów pochodzenia zwierzęcego niezależnie od zakresu samego wyznaczenia. Zbieżność z przedmiotem wyznaczenia opisanym w art. 18 była przypadkowa, gdyż sam zapis wynikał z ogólnych obowiązków inspekcji weterynaryjnej opisanych w art. 8 i 8a ustawy z dnia 16 grudnia 2005 roku o produktach pochodzenia zwierzęcego cytując: "mając na względzie realizację celów określonych w przepisach Unii Europejskiej w zakresie prawa żywnościowego, w tym zapewnienie bezpieczeństwa żywności oraz skutecznej kontroli tej żywności, a także zapobieżenie zagrożeniom dla zdrowia publicznego wynikającym z produkcji lub wprowadzania na rynek żywności oraz ograniczanie lub eliminowanie tych zagrożeń." Przepis ten odwołuje się z kolei do obowiązków opisanych w Rozporządzeniu (WE) nr 852/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie higieny środków spożywczych oraz Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/625 z dnia 15 marca 2017 r. w sprawie kontroli urzędowych i innych czynności urzędowych przeprowadzanych w celu zapewnienia stosowania prawa żywnościowego i paszowego oraz zasad dotyczących zdrowia i dobrostanu zwierząt, zdrowia roślin i środków ochrony roślin⁴⁶.

⁴⁴ Decyzje z dnia 12 grudnia 2019 r. nr 569, 571, 573, 575, 577, 578, 582, 584, 588, 590, 593 oraz z dnia 15 czerwca 2020 r. nr 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313.

⁴⁵ Organ Inspekcji, w przypadku stwierdzenia zagrożenia epizootycznego lub zagrożenia bezpieczeństwa produktów pochodzenia zwierzęcego lub w przypadku gdy jest to niezbędne ze względu na ochronę zdrowia publicznego albo dla zabezpieczenia gospodarki narodowej przed poważnymi stratami, nakazuje, w drodze decyzji administracyjnej, lekarzowi weterynarii wykonywanie czynności koniecznych do likwidacji tego zagrożenia.

⁴⁶ Zmieniające rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 999/2001, (WE) nr 396/2005, (WE) nr 1069/2009, (WE) nr 1107/2009, (UE) nr 1151/2012, (UE) nr 652/2014, (UE) 2016/429 i (UE) 2016/2031, rozporządzenia Rady (WE) nr 1/2005 i (WE) nr 1099/2009 oraz dyrektywy Rady 98/58/WE, 1999/74/WE, 2007/43/WE, 2008/119/WE i 2008/120/WE, oraz uchylające rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady

W ocenie NIK stwierdzona nieprawidłowość nie miała wpływu na kontrolowaną działalność i nie wywołała skutków prawnych, ponieważ żaden z lekarzy wyznaczonych nie wykonywał na jej podstawie czynności w zakresie określonym w art. 18 ustawy.

(akta kontroli str. 58 – 144, 801 – 809)

2. W przypadku odpowiednio 25 i 24 naborów, przeprowadzonych w latach 2020-2022 (do 30.11.2022 r.), ogłoszenia o naborze pracowników do komórek merytorycznych PIW oraz wyniki naborów, nie zostały umieszczone w BIP Inspektoratu, wbrew obowiązki wynikającemu z art. 28 ust.1 oraz 31 ust. 1 ustawy o służbie cywilnej.

Powiatowy Lekarz wyjaśnił, że wynikało to z faktu, iż strona BIP jest stroną najrzadziej odwiedzaną, jest to niewiele ponad 3000 odsłon samej strony głównej BIP PIW. W stosunku do pozostałych zakładek tej strony również można zauważyć bardzo niski wynik, jest to około 300-400 odsłon przez ostatnie dwa lata, dlatego aby zwiększyć prawdopodobieństwo, iż oferta trafi do potencjalnego kandydata, było umieszczenie naboru na stronie Serwisu Służby Cywilnej – Biuletynie Informacji Publicznej Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, jak również na stronie internetowej własnej PIW.

(akta kontroli str. 171 - 180, 801 - 813)

3. W dwóch z pięciu badanych przypadkach, wystąpiły opóźnienia w podejmowaniu przez PLW w Bełchatowie działań dotyczących stwierdzonych niezgodności w zakresie bioasekuracji ASF, co NIK ocenia jako działanie nierzetelne. I tak:
 - a. decyzja nr 561 z dnia 15 października 2021 r. nakazująca usunięcie niezgodności stwierdzonych podczas kontroli przeprowadzonej w dniu 10 września 2021 r. przez urzędowego lekarza weterynarii wydana została po 35 dniach od dnia przeprowadzenia kontroli, pomimo iż, jak wskazano w decyzji PLW, zachodziła przesłanka określona w art. 10 § 2 k.p.a. – zwalczanie i zapobieganie chorobie zakaźnej należało do spraw niecierpiących zwłoki ze względu na niebezpieczeństwo dla życia lub zdrowia ludzkiego oraz ze względu na grożącą niepowetowaną szkodę materialną jaka nastąpiłaby w przypadku rozprzestrzenienia się choroby,
 - b. kontrolę, w trakcie której sprawdzano realizację nakazów wynikających z decyzji nr 561 z dnia 15 października 2021 r. przeprowadzono w dniu 29 czerwca 2022 r.⁴⁷ tj. po upływie ośmiu miesięcy od doręczenia decyzji,
 - c. decyzja nr 586 wydana w dniu 29 października 2021 r. nakazująca usunięcie niezgodności stwierdzonych podczas kontroli przeprowadzonej w dniu 27 października 2021 r.⁴⁸ wysłana została do adresata w dniu 24 listopada 2021 r. tj. po 26 dniach od jej wydania.

Jak wynika z wyjaśnień PLW w Bełchatowie występujące opóźnienie wynikały przede wszystkim z bardzo dużej ilości obowiązków wynikających z nadzoru nad chorobami zakaźnymi zwierząt oraz braków kadrowych. W okresie od listopada 2020 do lipca 2022 sprawami nadzoru nad chorobami zakaźnymi zwierząt zajmował się w PIW jeden pracownik Zespołu. Dodatkowymi czynnikami, jak wynika z wyjaśnień były:

(WE) nr 854/2004 i (WE) nr 882/2004, dyrektywy Rady 89/608/EWG, 89/662/EWG, 90/425/EWG, 91/496/EWG, 96/23/WE, 96/93/WE i 97/78/WE oraz decyzję Rady 92/438/EWG (rozporządzenie w sprawie kontroli urzędowych)

⁴⁷ Wyniki kontroli zostały udokumentowane na Liście kontrolnej SPIWET – ASF nr 047919215-001/01/2022

⁴⁸ Wyniki kontroli zostały udokumentowane na Liście kontrolnej SPIWET – ASF 2 (nr 031052911-001/1/2021) z dnia 27 października 2021 r. Kontrola wykazała niezgodności w zakresie pkt 3, 4, 5 części I Listy, pkt 6-8, 17, 24, 25 części II Listy oraz pkt 3, 7, 8, 10 części III Listy.

- odnośnie do terminu wydania decyzji nr 561 - fakt iż urzędowni lekarze przekazywali do PIW protokoły z przeprowadzonych w danym miesiącu kontroli bioasekuracji razem z rachunkami i rozliczeniami w ciągu pierwszych trzech dni roboczych następnego miesiąca wraz z pozostałymi protokołami, a odstąpienie od czynnego udziału strony w postępowaniu miało zapobiec dodatkowemu wydłużaniu okresu wydania decyzji,
- odnośnie do terminu przeprowadzania kontroli sprawdzającej – fakt zawieszenia przeprowadzania kontroli w okresie kolejnych fal pandemii.
- odnośnie do opóźnienia wysłania decyzji nr 586 - fakt, iż adresat zadeklarował że odbierze decyzję osobiście czego jednak nie zrobił.

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli powyższe działania skutkowały wydłużeniem okresu funkcjonowania gospodarstw niespełniających zasad bioasekuracji, co powodowało wzrost ryzyka rozprzestrzeniania się wysoce zakaźnej choroby, jaką jest ASF. Ponadto, zdaniem NIK, kontrole sprawdzające powinny być przeprowadzane niezwłocznie po upływie terminów usunięcia uchybień, na co wskazuje ustawodawca ustalając, że decyzjom wydanym na podstawie art. 48b ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o *ochronie zdrowia zwierząt* oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt⁴⁹ nadaje się rygor natychmiastowej wykonalności.

(akta kontroli str. 528 – 542, 801 – 809, 816 – 821)

4. PLW, w przypadku jednego postępowania administracyjnego wszczętego w dniu 1 lipca 2022 r. w związku z nieprawidłowościami stwierdzonymi w trakcie kontroli bioasekuracji, do dnia zakończenia kontroli NIK nie wydał decyzji kończącej postępowanie w sprawie. W wyniku powyższego, w ww. postępowaniu przekroczony zostały termin załatwienia sprawy określony w treści art. 35 k.p.a. Postępowanie zostało wszczęte po przeprowadzeniu w dniu 29 czerwca 2022 r. kontroli stwierdzającej nieusunięcie niezgodności wymienionych w decyzji nr 561 z dnia 15 października 2021 r. Właściciel gospodarstwa w dniu 11 lipca 2022 r. poinformował o usunięciu uchybień, co potwierdziła kontrola sprawdzająca przeprowadzona w dniu 20 lipca 2022 r. Zgodnie z ww. przepisem, organ administracji publicznej załatwia sprawę bez zbędnej zwłoki (art. 35 § 1) przez wydanie decyzji (art. 104 § 1), przy czym niezwłocznie powinny być załatwiane sprawy, które mogą być rozpatrzone w oparciu o dowody przedstawione przez stronę łącznie z żądaniem wszczęcia postępowania lub w oparciu o fakty i dowody powszechnie znane albo znane z urzędu organowi, przed którym toczy się postępowanie, bądź możliwe do ustalenia na podstawie danych, którymi rozporządza ten organ (art. 35 § 2), a załatwienie sprawy wymagającej postępowania wyjaśniającego powinno nastąpić nie później niż w ciągu miesiąca, a sprawy szczególnie skomplikowanej - nie później niż w ciągu dwóch miesięcy od dnia wszczęcia postępowania (art. 35 § 3). Dodatkowo organ, z naruszeniem art. 36 § 1 k.p.a. nie zawiadomił strony o niezakończonym postępowaniu w terminie, z podaniem przyczyny zwłoki i wskazaniem nowego terminu jej załatwienia oraz pouczeniem o prawie do wniesienia ponaglenia.

Jak wynika z wyjaśnień PLW pismo z dnia 1 lipca 2022 r. nie stanowiło wszczęcia nowego postępowania, a wezwanie do spełnienia nakazów zawartych w decyzji 561 z dnia 15 października 2021 mające zdyscyplinować właściciela stada i uświadomić mu konsekwencje niewykonania nakazów. Ostatecznie postępowanie zakończyło się wydaniem decyzji nr 561.

NIK nie podziela przedstawionej argumentacji. Zgodnie z art. 48b ust. 1 i 3 ustawy o *ochronie zdrowia zwierząt* powiatowy lekarz weterynarii, w przypadku gdy

⁴⁹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1421, dalej: ustawa o ochronie zdrowia zwierząt

podmiot nie zastosuje się do decyzji nakazującej usunięcie stwierdzonych uchybień w określonym terminie⁵⁰, wydaje decyzję nakazującą zabicie lub ubój zwierząt określonych gatunków oraz zakazuje utrzymywania w gospodarstwie zwierząt tych gatunków.

Zdaniem NIK wydanie decyzji ostatecznej nr 561, zgodnie z art. 104 k.p.a. zakończyło postępowanie w sprawie wydania decyzji o nakazie usunięcia niezgodności, o której mowa w art. 48b ust. 1 pkt 1 ww. ustawy. Pismo z dnia 1 lipca 2022 r. informujące o zamiarze wydania decyzji w przypadku nieusunięcia uchybień w swojej istocie wszczęło kolejne postępowanie tym razem w sprawie wydania decyzji, o której mowa w art. 48b ust. 1 pkt 2 ustawy, które zgodnie z art. 105 k.p.a. w przypadku stwierdzenia jego bezprzedmiotowości powinno zostać zakończone decyzją o umorzeniu.

(akta kontroli str. 528 – 534, 816 - 821)

5. W okresie objętym kontrolą, PIW nie dokonywał uzgodnienia planów urzędowych kontroli z Państwową Inspekcją Sanitarną, co stanowiło naruszenie § 2 ust. 6 rozporządzenia Ministra Zdrowia, Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Ministra Obrony Narodowej z dnia 15 kwietnia 2011 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu współdziałania organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej z organami Inspekcji Weterynaryjnej, Wojskowej Inspekcji Sanitarnej oraz Wojskowej Inspekcji Weterynaryjnej w zakresie sprawowania nadzoru nad przestrzeganiem bezpieczeństwa żywności i żywienia. Zgodnie z ww. przepisem organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej i organy Inspekcji Weterynaryjnej uzgadniają plany urzędowych kontroli, uwzględniając sytuację epidemiczną i epizootyczną na terenie właściwości tych organów oraz wymieniają dane niezbędne do analizy ryzyka w zakresie ochrony zdrowia lub życia człowieka oraz bezpieczeństwa żywności i żywienia.

PLW wyjaśnił, że nie uzgadniano planów urzędowych kontroli gdyż, w związku z całkowitym zaangażowaniem służb inspekcji sanitarnej do walki z epidemią SARS-CoV2, w tym pracowników PIW, odstąpiono w latach 2020-2022 od przeprowadzania w podmiotach nadzorowanych wspólnych kontroli.

(akta kontroli str. 597 - 649, 801 - 813, 823 - 828)

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

1. Zobowiązanie lekarzy wyznaczonych do wykonywania zadań Inspekcji do bieżącego przekazywania protokołów kontroli w zakresie bioasekuracji.
2. Zobowiązanie osób przeprowadzających kontrole w zakresie bioasekuracji w gospodarstwach utrzymujących trzodę chlewną do niezwłocznego przeprowadzania kontroli sprawdzających w przypadku stwierdzenia niewykonania nakazów i zakazów, o których mowa w przepisach rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 10 sierpnia 2021 r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń⁵¹.

⁵⁰ W przypadku stwierdzenia, że posiadacz zwierząt nie stosuje się do nakazów, zakazów lub ograniczeń, o których mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 45 ust. 1, art. 46 ust. 3, art. 47 ust. 1 i 2, art. 48 ust. 2 i 3 oraz art. 48a ust. 3 ustawy.

⁵¹ Dz. U. poz. 1485

3. Wprowadzenie procedury w zakresie uzgadniania planów urzędowych kontroli z Państwową Inspekcją Sanitarną przed przeprowadzeniem wspólnych kontroli.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi Jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Łodzi. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Łódź, 7 grudnia 2022 r.

Kontrolerzy
Joanna Nurkiewicz
Doradca prawny

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Łodzi
p.o. Dyrektor
Piotr Walczak

podpis

podpis

Rafał Piotrowski
Specjalista k.p.

podpis